

כ"ד חשון תשפ"ד
08 נובמבר 2023
סימוכין: 351306

לכבוד
ח"כ משה ארבל
שר הפנים

לכבוד
מר בצלאל סמוטריץ'
שר האוצר

שלום רב,

הנדון: מתווה לפיצוי הרשויות עבור אובדן הכנסות עצמיות עקב מלחמת "חרבות ברזל"

בשבועות האחרונים משרדי האוצר והפנים יחד עם מרכז השלטון המקומי, מועצות אזוריות והגזברים מגבשים מתווים, תקציבים שיבטיחו את המשך הטיפול הרציף והמקצועי של הרשויות בעורף.

מלחמת חרבות ברזל הביאה ביום אחד לפגיעה דרמטית בפעילות המשקית והעסקית לזמן בלתי ידוע.

מצבם הכלכלי של בעלי העסקים, שהם מנוע הצמיחה של המשק, רק הולך ומדרדר בכל רחבי המדינה ואנו מעריכים שזה יהיה משבר משמעותי ביותר, בכמה מונים יותר מהקורונה, על רקע העובדה כי בניגוד למשבר הקודם, לא ניתן שיפוי על הוצאת עובדים לחל"ת.

עסקים, גדולים כקטנים, מתמודדים עם אתגר כמעט חסר תקדים, כאשר לא זו בלבד שהיקף פעילותם קטן וחלקם אף נסגר בעקבות הגבלות פיקוד העורף, אלא שגם באזורים בהם אין הגבלות, פעילותם של עסקים רבים מצטמצמת עקב מורל לאומי ירוד, צמצום הוצאות על רקע אי הודאות הגוברת ומהיעדר השתכרות, צמצום פעילות של חברות בינלאומיות, לעתים מטעמים מדיניים מול שותפים בינלאומיים, ירידה בהיקף הנסיעות לחו"ל, עיכובים בזמני הגעה של משלוחים, סגירת אולמות אירועים ומקומות בילוי ופנאי ועוד. מתווה הפיצוי לעסקים שהציג משרד האוצר לא מכסה ובטח לא יכסה בעתיד את היקף הפגיעה האמיתי בבעלי העסקים ובחברות.

הרשויות המקומיות הן הכתובת הישירה של בעלי העסקים ושל התושבים, בשגרה וביתר שאת בחירום. משפרצה המלחמה היו הרשויות הראשונות להתייזב, להגיב לכל צרכי התושבים והעסקים, לדאוג לביטחונם ולחתור לרציפות תפקודית. לשלל הפעולות אותן נקטו הרשויות, בצד גידול דרמטי בהוצאותיהן, יש השלכות תקציביות שיביאו את הרשויות לגירעונות כבדים שישפיעו על כלל המשק הישראלי. בצד ההכנסות, מסתמכות הרשויות על ארנונה עסקית (לא למגורים) ארנונה ממגורים, הכנסה מנכסים (יתר הכנסות עצמיות) והכנסה מתאגידים.

הירידה בפעילות העסקית, סגירת/הגבלת פעילויות חינוך פורמלי ובלתי פורמלי והקשיים הכלכליים אליהם נקלעו התושבים, משתקפים כבר בחודש אוקטובר בבקשת הנחות, באי תשלום ארנונה ובמחזורים אפסיים בתאגידים העירוניים. הפגיעה בהכנסותיהן העצמיות של הרשויות רק תלך ותחריף ככל שהמלחמה תמשך.

ההכנסות העצמיות מהוות למעלה מ 45% מתקציב הרשויות. על מנת להבטיח את המשך התפקוד הרציף של הרשויות ולתמוך בפעולות הטיפול בתושב ובשמירה על בטחונו, על הממשלה לפעול בהתאם למפורט להלן:

1. יש להבטיח כי תושבים המתגוררים ברשויות שפוננו בהוראת מערכת הביטחון, וכן תושבי הרשויות אשקלון, נתיבות ואופקים, יקבלו פטור מלא משלום הארנונה למגורים למשך כל תקופת הפינוי ולפחות עד ליום ה-1 בינואר 2024. זאת תוך שיפוי מלא של הרשויות המקומיות ע"י הממשלה, כחלק מפיצוי בגין אבדן הכנסותיהן כפי שמוצע בסעיף 2 בהמשך;

2. יש להקצות תקציב עבור שיפוי לרשויות המקומיות בגין אובדן הכנסותיהן העצמיות, לרבות הכנסות שמתקבלות מהתאגידים העירוניים, שיכלול מקדמות כבר בשנת הכספים הנוכחית על מנת לא לצבור גירעונות כבדים.

מודל הפיצוי מתבסס על חלוקה לסעיפי הכנסות במפורט להלן: (1) ארנונה למגורים; (2) ארנונה לא למגורים (3) יתר הכנסות עצמיות, לרבות הכנסות עצמיות מחינוך ורווחה (אגרות, קנסות, תקבולים מתאגידים עירוניים); ו- (4) הכנסות של תאגידים עירוניים.

שיעור הפיצוי יינתן בהתאם לאזורים המוגדרים על ידי פיקוד העורף: ירוק, צהוב ואדום (כל חודש יחושב בהתאם לצבע שהרשות המקומית הוגדרה לפיו במרבית הזמן).

שיעור הפיצוי יינתן בהתאם לאזורים המוגדרים על ידי פיקוד העורף: ירוק, צהוב ואדום (כל חודש יחושב בהתאם לצבע שהרשות המקומית הוגדרה לפיו במרבית הזמן).

כמו כן, יש לקחת בחשבון בשיקול הדעת כי החוסן הפיננסי של הרשויות המקומיות נפגע בכל חלקי הארץ, ועל כן יש מקום לפיצוי על אבדן הכנסות שנובע מהפגיעה ביכולת הגביה ובעובדה שחלק מהעסקים יצמצמו פעילות עד סגירה מלאה, והפיצוי לו הם זכאים, כאמור, מהווה שיעור קטן משמעותית מהפגיעה בפועל בפעילותם.

בהמשך לשיחות שקיימנו עם משרד הפנים ועם איגוד הגזברים ברשויות המקומיות, להלן מתווה הפיצויים בגין שלושת החודשים אוקטובר-דצמבר 2023.

להלן טבלת השיפוי המפרטת את הפיצוי בהתאם למדדים לעיל-

יודגש: האחוזים מייצגים את שיעור הפיצוי ולא את השיעור המוערך של אבדן ההכנסות

אזור	ארנונה למגורים	ארנונה מעסקים	יתר הכנסות עצמיות	הכנסות מתאגידים עירוניים
אדום	100% (כנגד שיפוי מלא)	100%	100%	100%
צהוב	60%	100%	100%	100%
ירוק	40%	100%	100%	100%

הטיפול והשירות לתושבים, שכר העובדים של הרשויות המקומיות ושל התאגידים העירוניים, והמשך תשלום לספקים יתאפשרו רק על ידי הבטחת ההכנסות.

אנו קוראים לכם להבטיח את איתנותן הכלכלית של הרשויות מקומיות ושל המשק הישראלי כולו, ולקדם באופן מיידי את המהלכים הנ"ל.

בברכה,

חיים ביבס
ראש עיריית מודיעין מכבים רעות
וי"ר מרכז השלטון המקומי

שי חגי
ראש מועצה אזורית מרחבים
וי"ר מרכז השלטון האזורי בישראל

העתקים:

ח"כ בנימין נתניהו- ראש הממשלה
ח"כ משה גפני – יו"ר ועדת הכספים, כנסת ישראל
ח"כ דוד ביטן – יו"ר ועדת הכלכלה, כנסת ישראל
ח"כ יעקב אשר – יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה, כנסת ישראל
ראשי הרשויות
עו"ד שלומי הייזלר – מנכ"ל, משרד האוצר
עו"ד רונן פרץ – מנכ"ל, משרד הפנים
מר מתן יגל – סגן הממונה על התקציבים, משרד האוצר
מר שלמה דולברג – מנכ"ל, מרכז השלטון המקומי
גבי לירון דורון לוי – משנה למנכ"ל, מרכז השלטון המקומי
מר כפיר מצוינים – סמנכ"ל רגולציה וקשרי ממשל, מרכז השלטון המקומי
מר איציק אשכנזי – מנכ"ל, מרכז השלטון האזורי בישראל
עו"ד איתן אטיה – מנכ"ל, פורום ה-15
רו"ח אריה ברדוגו – יו"ר איגוד הגזברים
רו"ח תומר ביטון – ראש מינהל השלטון המקומי, משרד הפנים
גזברי הרשויות